

Revisionsrapport

Granskning av intern kontroll Tierps kommun

Joanna Hägg
Tilda Lindell

September 2014

Innehållsförteckning

1.	Sammanfattning och revisionell bedömning	1
2.	Inledning	2
2.1.	Granskningsbakgrund.....	2
2.2.	Revisionsfråga	2
2.2.1.	Revisionskriterier	2
2.3.	Revisionsmetod och avgränsning.....	2
3.	Granskningsresultat	3
3.1.	Årlig risk- och väsentlighetsanalys.....	3
3.1.1.	Iakttagelser	3
3.1.2.	Bedömning och rekommendationer	3
3.2.	Årlig plan för intern kontroll	3
3.2.1.	Iakttagelser	3
3.2.2.	Bedömning och rekommendationer	4
3.3.	Uppföljning och utvärdering	4
3.3.1.	Iakttagelser	4
3.3.2.	Bedömning och rekommendationer	4

1. Sammanfattning och revisionell bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Tierps kommun genomfört en granskning av intern kontroll inom kommunstyrelsens ansvarsområde. Den revisionsfråga som ska besvaras i granskningen är:

”Har kommunstyrelsen, mot bakgrund av kommunallagens 6 kap 7 §, säkerställt att den interna kontrollen är tillräcklig i Tierps kommun”

Vår sammanfattande bedömning är att kommunstyrelsens inte säkerställt att den interna kontrollen är tillräckligt.

Vår bedömning grundas på följande iakttagelser:

- avsaknad av en av kommunstyrelsen fastställd plan för intern kontroll inom verksamheterna
- avsaknad av system för uppföljning och utvärdering av intern kontroll
- avsaknad av dokumentation av intern kontroll
- avsaknad av risk och väsentlighet till grund för prioritering av kontrollinsatser

Vi rekommenderar att kommunstyrelsen inrättar en kommunövergripande struktur för intern kontroll för att säkerställa att intern kontroll inom verksamheterna sker på ett likvärdigt sätt och att kommunstyrelsen får en samlad bild av den interna kontrollen i kommunen. På så vis kan kommunstyrelsen utvärdera resultatet av de kontrollåtgärder som genomförts under året och identifiera vilka kontrollområden som bör prioriteras framgent. En kommunövergripande struktur för intern kontroll kan inkludera en bedömning av risk och väsentlighet, planer för intern kontroll som tydliggör kontrollens målsättningar och genomförande, samt uppföljning och utvärdering som syftar till att utvärdera utfallet av den interna kontrollen för vidare åtgärder och prioriteringar.

2. Inledning

2.1. Granskningsbakgrund

Av kommunallagen framgår att kommunens nämnder och styrelser ska ha kontroll över sin verksamhet. Detta innebär ansvar för att ha ändamålsenlig styrning så att verksamheten bedrivs på ett effektivt sätt, att det finns säkra rutiner som förhindrar förluster och som säkerställer att redovisningen är rättvisande.

Av kommunallagens 9 kap 9 § framgår bland annat att revisorerna skall pröva om den interna kontrollen som görs inom nämnderna (i detta fall kommunstyrelsen) är tillräcklig. Nämndernas (kommunstyrelsens) ansvar i detta arbete framgår av kommunallagen 6 kap 7 § i vilken det stadgas att nämnderna (kommunstyrelsen) skall se till att den interna kontrollen är tillräcklig.

PwC har på uppdrag av revisorerna i Tierps kommun granskat om kommunstyrelsen säkerställt att den interna kontrollen är tillräcklig.

2.2. Revisionsfråga

Granskningen ska besvara följande revisionsfråga;

- Har kommunstyrelsen, mot bakgrund av kommunallagens 6 kap 7 §, säkerställt att den interna kontrollen är tillräckligt i Tierps kommun?

2.2.1. Revisionskriterier

Nedanstående revisionskriterier är vägledande för granskningen;

- Kommunstyrelsen genomför årligen en risk- och väsentlighetsanalys i syfte att identifiera hot/oönskade händelser avseende ekonomi, måluppfyllelse samt regelefterlevnad.
- Kommunstyrelsen fastställer årligen en plan för intern kontroll inom verksamheten/-erna.
- Uppföljning och utvärdering av system och rutiner för intern kontroll genomförs och rapporteras till kommunstyrelsen.

2.3. Revisionsmetod och avgränsning

Granskningen har genomförts via intervjuer och enkätfrågor. De befattningar som intervjuats inom ramen för granskningen är kommunchefen samt chefen för processtöd. Vidare har respektive blockchef svarat på ett frågeformulär.

Några dokumentstudier har inte kunnat genomföras då såväl särskilda styrdokument som skriftlig dokumentation avseende arbetet med intern kontroll saknas. Vi har efterfrågat sådan dokumentation. Budgetdokument och årsredovisningar har granskats.

Granskningen avgränsas till kommunstyrelsens arbete med den interna kontrollen. Rapporten har varit föremål för sakgranskning.

3. Granskningsresultat

3.1. Årlig risk- och väsentlighetsanalys

3.1.1. Iakttagelser

Den befattning som merparten av de vi tillfrågat hänvisar till gällande hur intern kontroll bedrivs är chefen för processtöd. Intern kontroll är dock inte en del av dennes uppdrag, utan involveringen beror mer på att enheten processtöd arbetar med ärendeberedningen till politiken. Enligt uppgift från samtliga respondenter bedrivs inget systematiskt arbete med intern kontroll i en kommungemensam struktur, och att det därmed inte finns ett övergripande regelverk eller några styrdokument som anger formerna för intern kontroll i kommunen eller dokumentation av genomförda insatser från såväl verksamhetens som politikens sida. Det finns ingen risk- och väsentlighetsanalys som innefattar hela kommunen som kommunstyrelsen genomför och som är känd i verksamheterna.

3.1.2. Bedömning och rekommendationer

Vi bedömer att kommunstyrelsen inte genomför ett systematiskt arbete med analys av risk och väsentlighet som syftar till att identifiera hot samt oönskade händelser som kan inverka på kommunens förmåga att nå måluppfyllelse samt god ekonomisk hushållning och regelefterlevnad.

En risk- och väsentlighetsanalys syftar till att identifiera och värdera de risker och händelser som kan inverka på kommunens förmåga att bedriva sin verksamhet som avsett. Ett kontinuerligt och återkommande arbete med risk- och väsentlighetsanalys syftar till att kommunen på ett proaktivt sätt ska kunna hantera externa förändringar som kan påverka verksamheten, samt hantera interna risker innan de realiserar.

Vår rekommendation är därför att kommunstyrelsen ser över möjligheten att upprätta ett system för bedömning av risk och väsentlighet, som kommunstyrelsen kan bruka för att prioritera kontroller och åtgärder till relevanta riskområden.

3.2. Årlig plan för intern kontroll

3.2.1. Iakttagelser

Enligt uppgift från processtöd genomförs insatser med bäring på intern kontroll huvudsakligen på initiativ från verksamheterna. Det är därmed respektive verksamhetschef som utifrån relevant lagstiftning för verksamheterna samt sin egen kunskap om intern kontroll uppmärksammar om något bör kontrolleras vidare och rapporteras till politiken. Från politiskt håll kan verksamheterna emellanåt åläggas att granska en specifik fråga ytterligare, baserat på särskilda omvärldshändelser eller politikens önskemål om specifika kontrollområden. Det kan även förekomma aktiviteter med karaktär av intern kontroll i verksamhetsplanerna, men det är inget som förekommer regelbundet till följd av något direktiv, beslut eller styrdokument. Det finns ingen formell plan för intern kontroll som är politiskt antagen.

Verksamhetsföreträdarna uppger att det förekommer planlagda kontrollinsatser, exempelvis formulerar Medborgarservice kontrollplaner för miljö, livsmedel och alkoholtillstånd som godkänns av kommunstyrelsen. Kontrollplanerna följs sedan upp internt varje månad och två gånger per år i samhällsbyggnadsutskottet.

3.2.2. Bedömning och rekommendationer

Vår bedömning är att det i huvudsak råder avsaknad av formellt beslutade planer för intern kontroll som omfattar hela verksamheter och inte enbart delar av respektive verksamhetsområde. I och med att det saknas en kommungemensam struktur för hur intern kontroll ska planeras, genomföras och rapporteras är risken att den kontroll som genomförs inom respektive verksamhet inte är tillräcklig.

Vår rekommendation är att kommunstyrelsen strukturerar och systematiserar intern kontroll inom respektive verksamhet, för att säkerställa en tillräcklig intern kontroll.

3.3. Uppföljning och utvärdering

3.3.1. Iakttagelser

Respektive verksamhet gör månatlig kontroll och uppföljning avseende ekonomin enligt kommunens övergripande arbetssätt för budgetuppföljning. Denna uppföljning sammanställs skriftligen av ekonomiavdelningen och redovisas muntligen för respektive utskott. Om åtgärder bör vidtas går ärendet vidare till kommunstyrelsen för beslut om åtgärd. De kontrollåtgärder som verksamheterna har tagit fram och extragranskningar som initierats från politiskt håll - se avsnitt 3.2.1 - återrapporteras i huvudsak muntligen av verksamhetsföreträdarna till respektive utskott, alternativt till kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige. Vilka ärenden som tas upp i respektive utskott liksom till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige beslutas vid beredningen för respektive organ.

3.3.2. Bedömning och rekommendationer

Vår bedömning är att uppföljning och utvärdering av såväl genomförande som resultat av intern kontroll inte genomförs på ett samlat och systematiskt sätt. Uppföljningen innefattar inte någon kontinuerlig redovisning till kommunstyrelsen av den interna kontroll som verksamheterna genomfört.

Vår rekommendation är att kommunstyrelsen vidtar åtgärder för att inrätta en årlig uppföljning av intern kontroll i Tierps kommun. Ett kommunövergripande system för uppföljning av intern kontroll syftar till att ge samtliga verksamheter likvärdiga villkor att redovisa sin interna kontroll. En samlad uppföljning av intern kontroll syftar även till att ge kommunstyrelsen en samlad bild över vilka kontrollinsatser som genomförts under året och vilka åtgärder och uppföljningar som är relevanta att genomföra i framtiden.